

ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดน

ไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา

Cooperation in the Development of Education along Thailand-Laos

Border through a Partners Network on Higher Education

ไพศาล พากเพียร¹

Paisan Phakphian

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย - ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 100 คน กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติการ จำนวน 10 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแบบอุปนัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-ลาว พบว่า จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ขาดปัจจัยในการพัฒนาให้มีความพร้อมทุกด้าน การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน นักเรียนขาดแคลนทรัพยากร จำนวนครูไม่ครบชั้น ขาดงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษา ไม่มีการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมทางไกล ขาดการพัฒนาบุคลากรและผู้บริหารมืออาชีพ ผู้นำชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา 2) แนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา พบว่า ควรพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องดำเนินการจัดกิจกรรมทุกปี ต้องมีการประสานความร่วมมือส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์ มหาวิทยาลัยต้องมีการจัดโครงการต่าง ๆ และดำเนินการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน

ควรจัดตั้งองค์กรที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและพัฒนาาร่วมกัน สร้างมาตรการดำเนินการเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน ใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และควร สร้างรูปแบบการประเมินผลาร่วมกัน

คำสำคัญ: ความร่วมมือ, การพัฒนาการศึกษา

Abstracts

This research aimed to study the condition of educational management along Thailand-Laos border through a member network of higher education partners and to study the development of cooperation along Thailand - Laos border through a member network of higher education. The participants in this research consisted of 100 informants and 10 co-operators. The research instrument was an interviewing form. The collected data were analyzed by induction. The results were presented using descriptive analysis. The research results were as follows: 1) the condition of education management along the Thailand - Laos border found that the educational management according to the National Education Act lacked readiness to develop all aspects. Management did not comply with the school context. Students lacked learning resources. The number of teachers was not enough for classes. The schools lacked budget for education. There was no learning network through distance innovation. The schools lacked personal development and professional administrators. The community leaders did not cooperate with the schools. 2) Regarding the guidelines for creating educational development cooperation along the Thailand-Laos border through a member network of higher education, it was found that it should develop cooperation network model in the learning process with the use of innovation, media, and modern technology in teaching and learning. The development of teachers and educational personnel has to conduct the activities every year and build the cooperation of internship students. The university has to organize various projects with agreements together. There should be an established organization that all parties accept and develop operation together. There should be measures to promote

standard learning management, the use of technology for learning and exchanging, and the evaluation forms which was created together.

Keywords: cooperation, education development

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนเศรษฐกิจและสังคมการมีส่วนร่วม จัดบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ โดยให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (Ministry of Education, 2011) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการในการจัดการศึกษาไว้ในมาตราที่ 7-9 ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยให้บุคคลและองค์กรเหล่านี้สามารถเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน ทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ที่เป็นกฎหมายเพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ระบุการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาโดยในมาตรา 4 ได้ใช้คำบัญญัติ “ภาคีเครือข่าย” ประกอบด้วยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีส่วนร่วม หรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (Ministry of Education, 2008)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรม ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล ของเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ รายได้ ประสิทธิภาพของการทำงาน และการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดจนช่วยวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มตาม ศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อส่งเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กระบวนการศึกษา จึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด ของการพัฒนา (Office of the National Education Commission, 2000) การศึกษาเป็น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นประเทศใดมีประชากร ที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง และทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบความสำเร็จในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม (Maken, 2004)

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนา และเป็นเครื่องชี้นำสังคม ผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ในสภาพปัจจุบันสถานภาพทางด้านคุณภาพ การศึกษากำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาไทยกล่าวคือ ในกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่า การเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งไม่สามารถปลูกฝังการรักที่จะเรียนรู้ต่อไปอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในโลกยุคข้อมูลข่าวสารหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Wajjwalku, 1984) ได้เสนอว่าการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าด้านใดต้องอาศัยกำลังคน เป็นปัจจัยสำคัญ การขาดกำลังคนในการพัฒนาประเทศ จะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะขาดกำลังคน

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถพัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความสามารถทางวิชาการ ระเบียบวินัยหย่อนยาน ปัญหาเสพติดและความรุนแรงซึ่งนับวันยิ่งทวีขึ้น ปัญหาดังกล่าวทำให้คนไทยไม่สามารถพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับสูงเท่าที่ควรส่งผลกระทบต่อการศึกษาติดต่อกับต่างประเทศซึ่งปัจจุบันเป็นการแข่งขันระหว่างสติปัญญากับสติปัญญา

การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาคและในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ได้กำหนดแนวทางส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ โดยมีกรอบการดำเนินงาน 7 ด้านดังนี้

1. การส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค (Regional Education Hub) ในสาขาที่มีศักยภาพในการแข่งขันโดยสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญ

2. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาต่างประเทศต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคและระดับสากล

3. ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรและสถาบัน การศึกษาของประเทศ ทำหน้าที่เป็นศูนย์เครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศ ทั้งในประชาคมอาเซียน ระดับภูมิภาคและระดับสากล

4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการศึกษาและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ผู้เรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงภูมิปัญญาไทยกับภูมิปัญญาสากล รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะและมีบทบาทด้านการศึกษาในองค์กรระหว่างประเทศ

5. กำหนดมาตรการทั้งเชิงรับและเชิงรุกเพื่อเป็นการเปิดเสรีทางการค้าและบริการด้านการศึกษา ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและความรู้ เพื่อเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรู้เท่าทัน

6. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สอง ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ภาษาที่สาม เช่น ภาษาเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ภาษาที่สนใจ เป็นต้น

7. ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรสมทบ หลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ สื่อความเป็นสากลของการศึกษาและรองรับตลาดแรงงานนานาชาติ

การจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนควรมุ่งเน้นการศึกษาเพื่ออาชีพ เพื่อลดปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ อาจดำเนินการโดยให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำตำบลเปิดสอนระดับอาชีวศึกษา สาขาต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน โอกาสเรียนที่จะเรียนต่อระดับสูงในสถาบันการศึกษาต่างพื้นที่ที่มีน้อยและอาจเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นเพื่อศึกษาต่อ จากงานวิจัยดังกล่าวยังพบอีกว่า มีนักเรียนจากฝั่งประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมากเด็กส่วนใหญ่เป็นเด็ก 2 สัญชาติและเด็กต่างด้าว ซึ่งเด็กนักเรียนเหล่านี้ไม่ได้มาเรียนหนังสืออย่างเดียว แต่มาเพื่อประโยชน์อย่างอื่น เช่น การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเป็นมัลกุเทศก์ มาเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดต่อค้าขายกับคนไทย มาเพื่อขอรับสิทธิมาใช้แรงงานในเมืองไทยในอนาคต (Vi-Salaphon, 2009)

ดังนั้นในการจัดการศึกษาแก่คนในชุมชนจึงต้องเข้าใจสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ลักษณะผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน ค่านิยม ความเชื่อ ค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ตลอดจนสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน การจัดการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่คนในชุมชน การทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดความตระหนักที่จะร่วมแก้ไขปัญหของชุมชน ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ เกิดการเอื้ออาทรต่อกันและเกิดความมั่นใจในการพึ่งตนเอง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนและประเทศ การมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ในขณะที่ (Office of the Education Council, 2009) ได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่โยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่ที่เพียงจุดใดจุดหนึ่งแยกจากกันตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นครู คณาจารย์และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพคล่องตัว เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดังนั้นการสร้างภาคีเครือข่าย มุ่งเสริมสร้างพลังภาคีเครือข่ายการศึกษา หวังใช้เป็นกลไกการประสานพลังขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาให้มีความรู้และสมรรถนะในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือในด้านการจัดการศึกษาให้ประชาชนสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ สามารถเสริมสร้างพลังภาคีเครือข่ายทางการศึกษาและเกิดการผสมพลังขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาสู่ประชาชน โดยเน้นการให้แนวคิดและแนวทาง การพัฒนาของภาคีเครือข่ายการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และได้จัดให้มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายการศึกษาในการสร้างการศึกษาและการควบคุมการศึกษารวมถึงการเข้าถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งจะเกิดแรงผลักดันให้เกิดนโยบายการประสานงาน ประสานความร่วมมือของภาคีเครือข่ายการศึกษาจากภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชนให้มีการทำงานร่วมกันมากขึ้นก่อเกิดความเข้มแข็งบนพื้นฐานของการยอมรับ การเข้าใจ ในประโยชน์ของการร่วมมือปฏิบัติงาน ซึ่งเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในการกระตุ้นและประสานงาน แหล่งเรียนรู้ แหล่งความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อรับและส่งหรือถ่ายทอดความรู้ประเภทต่าง ๆ ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่ภาคีเครือข่ายมีเป้าหมายร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าจากฐานรากความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมนี้ หากสามารถสืบสานและเสริมสร้างความสัมพันธ์โดยการนำมิติการศึกษาสร้างความเข้มแข็งในระดับท้องถิ่นในแบบ “ภาคีเครือข่ายการพัฒนา” มาใช้ ก็นับได้ว่าเป็นเสริมสร้างความสัมพันธ์การพัฒนาการศึกษา นำไปสู่ความร่วมมือกันในท้องถิ่นไปสู่ภูมิภาคอาเซียน และเป็นฐานสู่ประชาคมโลกต่อไป ดังนั้น จึงได้กำหนดประเด็นการศึกษาในเรื่อง ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย–ลาวผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาเกี่ยวกับ บริบทโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว และภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา เพื่อกำหนดพื้นที่ศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ โรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-ลาว

ด้านเนื้อหา

การศึกษابริบทโรงเรียนตามแนวชายแดนครอบคลุมเนื้อหา สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเหมือน ความต่างและการปรับปรนวัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบเครือญาติของประชาชนตามแนวชายแดน บริบททางการศึกษาในมิติวัฒนธรรม

การศึกษาความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา ครอบคลุมเนื้อหา ความร่วมมือแบบทางการที่มีธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา ความร่วมมือแบบท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมประเพณีเป็นแนวปฏิบัติ ความร่วมมือเชิงเครือข่ายจากอดีตถึงปัจจุบัน ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาระหว่างอุดมศึกษาและโรงเรียนตามแนวชายแดน ความร่วมมือภายใต้กรอบนโยบายทางการศึกษาของรัฐ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา
2. ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ นอกจากการศึกษาเอกสารแล้วยังเน้นการวิจัยภาคสนาม และวิธีการวิจัยโดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ดังนั้น การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาบริบทโรงเรียนตามแนวชายแดนและความร่วมมือพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 9 คน ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 9 คน ตัวแทนครู จำนวน 27 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 9 คน ตัวแทนกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน และวิธีการวิจัยโดยการประชุมกลุ่มย่อย ในการศึกษาความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน จำนวน 1 คน ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 2 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 2 คน ตัวแทนแทนกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิจัย 3 คน ดังนั้น ผู้ร่วมการประชุมกลุ่มย่อย ในโรงเรียนภาคีเครือข่าย จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยคือ แบบการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย - ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา จากตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น และสนทนากลุ่มย่อย จากตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนแทนกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและนักวิจัย 3 คน เกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย - ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการประสานส่วนที่เกี่ยวข้อง ประสานพื้นที่วิจัย มีการเตรียมตัวเข้าสนามวิจัย เช่น การปฐมนิเทศ นักวิจัย การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน การเข้าสนามวิจัยอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การแนะนำตัว การสร้างความสัมพันธ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามประเด็นการศึกษา ได้แก่ การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ บริบทโรงเรียนภาคีเครือข่ายตามแนวชายแดนและประเด็นความร่วมมือ พัฒนาการศึกษตามแนวชายแดนไทย – ลาวผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและแนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มย่อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการแบบอุปนัย มีหลักการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. พิจารณาข้อมูล จากการเก็บโดยการบันทึกสนาม จากการสัมภาษณ์และการสังเกต
2. ตรวจสอบข้อมูลในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งมีการตีความเบื้องต้นที่อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม ความร่วมมือพัฒนาศึกษา เป็นการสร้างสมมติฐานชั่วคราว

3. ตีความข้อมูลและสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์ข้อมูลสนาม เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ววิเคราะห์และสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผล วิธีการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลเชิงรูปธรรมมาสรุปให้เป็นนามธรรม โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบและสังเคราะห์เป็นภาพรวมวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย และตามประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ สภาพการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนไทย - ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษาและแนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาศึกษาตามแนวชายแดนไทย - ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา โดยการตีความ และสร้างข้อสรุปภายใต้แนวคิดทฤษฎี นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

บริบทพื้นที่ตามแนวชายแดนไทย – ลาว ของจังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า แอ่งโคราช โดยสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่สูงต่ำ เป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางตะวันออกมีแม่น้ำโขง เป็นแนวเขตกันจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีอาณาเขตติดต่อกันระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา จังหวัดอุบลราชธานี บริบทของโรงเรียน

ตามแนวชายแดนไทย-ลาว เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-ลาว และเป็นโรงเรียนประถมมัธยมประจำอำเภอ ที่จะต้องให้บริการในเขตพื้นที่บริการ และให้ความร่วมมือกับชุมชนในด้านสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนประเพณีต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในโรงเรียนคือนักเรียนยากจนและขาดแคลนทรัพยากร เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจ จึงหวังให้มีเครือข่ายภาคีจากส่วนต่าง ๆ เข้าไปช่วยเหลือทั้งด้านวิธีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ตามภูมิศาสตร์และศักยภาพของเด็ก ทั้งด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา หลักสูตร ตำราเรียน คู่มือครู นวัตกรรม การใช้เครือข่ายการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมทางไกลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวชายแดนยังคงจัดการศึกษายึดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวชายแดนยังประสบปัญหาหลากหลาย เนื่องจากความยากจนของคนในพื้นที่ ความแตกต่างทางด้านสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ขาดการสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหาร ดังนั้นการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆ ที่มีการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้ใหม่ๆ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจจะเป็นในรูปแบบของการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยทีมวิทยากรคุณภาพจากมหาวิทยาลัย ต้องมีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดค่ายอาสา มีการแจกของอุปกรณ์กีฬา หรือ อุปกรณ์การเรียน ระยะเวลาต้องดำเนินการจัดกิจกรรมทุกปี มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีโควตาให้นักเรียน และควรส่งนักศึกษาไปฝึกสอนตามโรงเรียนห่างไกลตามแนวชายแดนอย่างทั่วถึง

แนวทางการสร้างความร่วมมือพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-ลาว ผ่านภาคีเครือข่ายอุดมศึกษา พบว่า ต้องมีการประสานความร่วมมือ มีการส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปยังโรงเรียนตามแนวชายแดน มหาวิทยาลัยต้องมีการจัดโครงการต่างๆ และดำเนินการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม สร้างเครือข่ายการพัฒนาาร่วมกัน และทำให้เกิดการขยายของเครือข่าย แนวทางในการพัฒนานั้นต้องอาศัยความรู้จากหลายฝ่าย เช่น ผู้นำในระดับนโยบาย ผู้ทรงภูมิปัญญา เป็นต้น การพัฒนาความร่วมมือให้เกิดยั่งยืนนั้นควรจัดตั้ง

องค์กรกลางที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและพัฒนาร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน เช่น การส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์มาให้ความรู้กับนักเรียน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านการฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามแนวชายแดน สร้างมาตรการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีมาตรฐานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ความร่วมมือต้องขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรโดยนำเทคโนโลยีมาเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานโดยการสร้างรูปแบบการประเมินการร่วมกัน

อภิปรายผล

สภาพปัญหาตามแนวชายแดนเกิดจากกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้มีความหลากหลาย โดยเฉพาะปัญหาความยากจนเกิดจากความไม่เท่าเทียมของรายได้ที่กระจายระหว่างภูมิภาคก็เพิ่มมากขึ้น ปัญหาทางวัฒนธรรม เกิดจากการได้รับวิทยาการสมัยใหม่ต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชาวบ้านเป็นอันมาก คนในชุมชนยังขาดศักยภาพปัญหาด้านกฎหมายเพราะประชาชนส่วนมากยังไม่รู้กฎหมายเบื้องต้นส่วนผู้ที่รู้กฎหมายส่วนมากจะเป็นผู้นำชาวบ้านและข้าราชการ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนตามแนวชายแดนกับสถาบันอุดมศึกษานั้นไม่ค่อยเกิดขึ้นเป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาค้นรูปแบบ ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะอิงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นหลัก ทำให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นลำบาก ทั้งนี้จากข้อค้นพบของทางโรงเรียนเรียนที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยร่วมพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาศักยภาพนักเรียนถือว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Pongjan, 2010) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ได้กำหนดปัญหาด้านการศึกษา ได้จัดทำแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา แต่เกือบครึ่งไม่ได้หาวิธีการดำเนินการศึกษา และบางส่วนไม่ได้กำหนดเป้าหมายของ

การวางแผน ไม่ได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวางแผน สำหรับการประสานงาน ส่วนใหญ่ได้มีการช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน สนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับชุมชนในพื้นที่ แต่เกินครึ่งไม่ได้จัดให้มีการประสานงานทำหน้าที่แทนผู้บริหาร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kuntiworapun, 2012) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับคือ ด้านความร่วมมือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการประเมินผล ด้านการประสานงาน และ ด้านการวางแผน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wiroonphan, 2012) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ ด้านวางแผนจัดการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล และ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการ คือ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายให้เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมทุกภารกิจ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ควรเป็นกิจกรรมที่มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Phongjan, 2012) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ทุกด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากไปหาน้อย สูงสุดคือ ด้านการทำงานร่วมกันระดับการมีส่วนร่วมมาก รองลงมา ด้านความร่วมมือระดับการมีส่วนร่วมมาก รองลงมา ด้านการประเมินผลระดับการมีส่วนร่วมมาก รองลงมา ด้านการประสานงานระดับการมีส่วนร่วมมาก และน้อยที่สุด ด้าน

การวางแผนระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ตามลำดับ จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรม มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมาปฏิบัติงานตรงเวลา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาศักยภาพชุมชนตามแนวชายแดนไทย-ลาว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนตามแนวชายแดน
2. ควรวิจัยแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา
3. ควรวิจัยกรอบความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา
4. ควรวิจัยแนวทางส่งเสริมอาชีพชุมชนตามแนวชายแดนไทย – ลาว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพ ฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชญาพร ชันดิรวพันธ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.*

จิตติมาภรณ์ พงศ์จันทร์. (2555). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

ดวงจันทร์ วิรุณพันธ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

- ปาจริย์ วัชวัลฑุ. (2527). *อิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2552). *ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.*
- สีลา มะเถิง. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). *สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.*

Translated Thai References

- Kuntiworapun, C. (2012). *Participation of network party in developing Chaehom District Non-formal and Informal Education, Lampang Province. Independent Study “M.Ed” Educational Adminiatration, University of Phayao.*
- Maken, S. (2004). *Factors affecting project learning achievement of Mathayomsuksa three students under the separtment of deneral education. Srisaket Province. Master of Education in Educational Rajabhat Institute Ubon Ratchathani.*
- Ministry of Education. (2008). *Core curriculum for basic education curriculum 2008. Bangkok: Ministry of Education.*
- Office of the Education Council. (2000). *Most important learning reforms are learners. Bangkok: Pimdee.*

- Phongjan, T. (2012). *Participation of network party in developing Phrao District Non-formal and informal education*. Chiang Mai Province. Master of Education (Educational Administration)
- Visalaphon, S. (2009). *Educational administration in the southern border provinces*. Bangkok: VPC Communications Co., Ltd.
- Wajjwalku, P. (1984). *The effect of student characteristic home and school environment on Bangkok elementary school student Athletics achievement in Bangkok Metropolis*. Degree of Master Education Department of Education of Educational Research, Chulalongkorn University.
- Wiroonphan, D. (2012). *The participation of the network parties in the management education of school under the Khon Kaen Provincial Office of the Non-formal and Informal Education*. Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University.

ผู้เขียน

ดร.ไพศาล พากเพียร

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เลขที่ 2 ถ.ราชธานี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 080-8967487 อีเมล : parkpien@hotmail.com

Author

Dr. Paisarn Phakphian

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2 Ratchahni Rd., Muang District,

Ubon Ratchathani Province 34000

Tel.: 080-8967487 E-mail: parkpien@hotmail.com